

Maart 2019
Auteur: Lisette van Vliet

Onderzoek Syriërs: Is het veilig genoeg om terug te keren?

Samenvatting

Syriërs: Wij kunnen en willen niet terug

Zes op de tien (58%) Syriërs in Nederland die nu een tijdelijke verblijfsvergunning hebben, maken zich zorgen of ze in Nederland mogen blijven. 0 procent van hen is bezig met terugkeer en vrijwel allemaal (98%) stellen ze dat Syrië nu niet veilig is om naar terug te keren, ondanks dat IS grotendeels verslagen is. Dat blijkt uit een bijzonder onderzoek van EenVandaag onder 848 Syriërs die in de afgelopen jaren naar Nederland zijn gevlucht.

'Er worden nog steeds mensen vermoord in Syrië'

De Syriërs, die een vragenlijst hebben ingevuld in het Arabisch, Engels of Nederlands, geven aan dat Assad en zijn beleid dé reden is dat ze niet terug kunnen. Velen omschrijven hem als een 'dictator', 'crimineel' en 'moordenaar': *'De Islamitische Staat is bijna verslagen, maar Assad en zijn regime zijn er nog en hebben misdaden begaan die vele malen erger waren'*, geeft een ondervraagde aan. Iemand anders zegt: *'Assad is aan de macht en hij zal wraak nemen op iedere Syriër die terugkeert. Mijn vrienden daar zeggen dat er nog steeds mensen worden gearresteerd en vermoord. Hier hoor je weinig van in het nieuws, maar wij Syriërs weten dat heel goed.'*

Veel jonge Syrische mannen die het onderzoek hebben ingevuld zeggen daarnaast dat ze in Syrië direct opgepakt zullen worden om dienstplicht te vervullen, waarbij ze betrokken worden in een oorlog die ze verachten.

Sinds 2013 zijn nu 70.000 Syriërs in Nederland, die een tijdelijke verblijfsvergunning hebben gekregen. Na 5 jaar kunnen ze een permanente verblijfsvergunning aanvragen. Alleen al dit jaar lopen de tijdelijke verblijfsvergunningen van 11.500 Syriërs af.

Onze toekomst ligt in Nederland

Tweederde (75%) van de Syriërs geeft aan dat ze van plan zijn om voor altijd in Nederland te blijven, ongeacht de toekomstige situatie in Syrië. Ze verwachten ook een goede toekomst te krijgen in Nederland omdat ze willen werken of al werken, vrijheid ervaren om te zeggen wat ze willen en hier zonder angst kunnen leven.

Meer Syriërs voelen zich Nederlander

Tweederde (64%) van de ondervraagde Syriërs geeft aan zich Nederlands te voelen, een stijging van 16 procent. Toen EenVandaag in 2017 dezelfde vraag stelde, was dit nog 44 procent. Wel hebben ze nog moeite om vriendschappen te sluiten met Nederlanders. Eén op de zeven (15%) heeft geen enkele Nederlandse vriend, 48% stelt 'een paar' Nederlandse vrienden te hebben. Nederlanders zijn vriendelijk maar altijd druk, is hun indruk, en doordat ze uit een Arabisch land komen voelen sommigen ook wantrouwen. Daarnaast is er ook een taalbarrière.

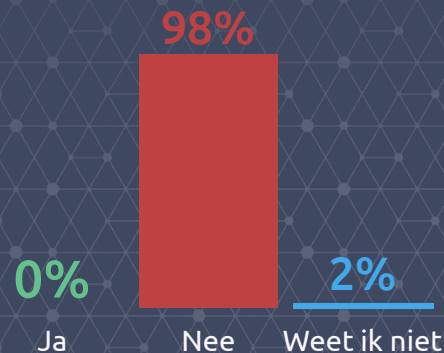
Vanavond in EenVandaag (18:15h, NPO1) gaat Gijs Rademaker in gesprek met zes Syriërs die deelgenomen hebben aan het onderzoek. Ze praten over hun leven in Nederland de zorgen die er zijn over terugkeer naar Syrië.

Terugkeer naar eigen land

'Wij kunnen en willen niet terug'

De Nederlandse overheid moet beslissen of het voor Syriërs veilig genoeg is om terug te keren naar Syrië. Op dit moment is IS grotendeels verslagen en lijkt het erop dat Assad president blijft.

Is Syrië op dit moment veilig genoeg voor jou om terug te keren?

Ben jij bezig met voorbereidingen om terug te keren naar je geboorteland?

Ja: 0%
Nee: 100%

De volgende vraag is gesteld aan de Syrische deelnemers die een tijdelijke verblijfsvergunning hebben:

Maak jij je zorgen of je na vijf jaar, als je tijdelijke verblijfsvergunning afloopt, in Nederland mag blijven?

Heel veel zorgen: 40%
Redelijk veel zorgen: 18%
Niet zoveel zorgen: 23%
Helemaal geen zorgen: 14%
Weet niet / geen mening: 5%

Terugkeer naar eigen land

Met Assad aan de macht blijft het onveilig

Geef aan of je het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Ongeacht de toekomstige situatie in Syrië, ben ik van plan om voor altijd in Nederland te blijven'

Eens: 75%
Oneens: 8%
Weet ik niet: 17%

Waarom is het wel of niet veilig om terug te keren? Syriërs zeggen vooral:

'Bashar al Assad is een grote dictator en misdadiger. Mijn hele familie is gedood door zijn bombardementen.'

'De economische situatie in Syrië is dramatisch en het land ligt in puin.'

'De situatie is niet geschikt om terug te keren als de crimineel Bashar blijft, omdat hij geen mens is. *Eén miljoen mensen* werden gedood onder zijn bewind.'

'Ik heb contact met vrienden die nog in Syrië wonen. Er worden nog steeds mensen gearresteerd en vermoord door het regime, maar hier hoor je weinig van in het nieuws. Assad is een crimineel en een moordenaar.'

'Ik zou meteen mijn dienstplicht moeten vervullen voor het regime als ik terugkeer. Of ik zou opgepakt worden door het regime, door de oppositie of andere gewapende strijdgroepen waar ik nooit deel van wilde zijn en die niks meer met de oorspronkelijke revolutie te maken hebben.'

'Als ik terug ga zullen ze mij op de ergst denkbare manieren martelen tot ik dood ben.'

Inburgering en Nederlandse taal

6,5 voor Nederlands

Binnen drie jaar nadat je een asielstatus hebt gekregen moet je in principe het inburgeringsexamen halen. Je kan hiervoor een inburgeringscursus volgen waar je leert over de Nederlandse taal en cultuur.

Wat is je situatie wat betreft de inburgeringscursus?

Ik volg nu de lessen: 23%
Ik ben gestopt met de lessen: 3%
Ik ben nog niet begonnen aan de lessen: 3%
Ik heb het inburgeringsexamen al gehaald: 68%
Weet ik niet: 3%

Hoe goed ben jij in de Nederlandse taal? Vul hieronder een cijfer in.

0 = heel slecht, 10 = heel goed. Je kan maximaal 1 cijfer achter de komma geven.

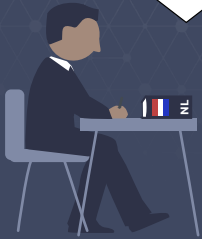
Gemiddelde cijfer: 6,5

Hoe goed is je Nederlands? Waar heb je moeite mee? Vul het hieronder in:

'Mijn Nederlands is redelijk goed, ik kan het gebruiken om iets te kopen in de supermarkt. Maar voor een serieus gesprek switch ik naar het Engels.'

'Mijn spreken is nog steeds slecht. Ik heb last van gebrek aan oefening. De enige plek waar ik Nederlands praat is op mijn werk. Mijn collega's hebben meestal geen tijd om mijn relatief zwakke Nederlands te tolereren. Dus ik spreek altijd Engels.'

'Ik denk het is moeilijk om vrienden te maken die dezelfde leeftijd hebben als ik, en dat maakt oefenen lastig'.

Inburgering en Nederlandse taal

Driekwart voelt zich Nederlander

In hoeverre voel jij je Nederlander?

Heel erg: 12%
Redelijk: 52%
Niet zo: 20%
Helemaal niet: 8%
Weet ik niet: 8%

Heb jij het gevoel dat je deel uitmaakt van de Nederlandse samenleving?

Ja: 72%
Nee: 14%
Weet ik niet: 14%

Waarom wel of niet? Vul het hieronder in:

'Binnen 2 jaar heb ik 75% kunnen integreren volgens mij. Dus het leven hier is makkelijk. Ik ga studeren en werken en dat vind ik heel leuk, hoewel ik bijna geen vrije tijd heb.'

'Wie ik ook ben, wat ik ook doe. Sommige mensen hebben al een negatief beeld van mij, afkomstig uit een Arabisch land.'

'Voor het eerst in mijn leven voel ik me ergens thuis.'

Werken in Nederland

Werkzoekenden willen ondersteuning

De volgende vragen zijn gesteld aan deelnemers die nu een baan zoeken.

Maak jij je zorgen of je in Nederland een betaalde baan vindt die bij je past?

Heel veel zorgen:	24%
Redelijk veel zorgen:	22%
Niet zoveel zorgen:	37%
Helemaal geen zorgen:	13%
Weet niet / geen mening:	4%

Heb jij ondersteuning nodig bij het zoeken naar een betaalde baan?

Ja:	64%
Nee:	21%
Weet ik niet:	14%

Aan wat voor soort ondersteuning denk je dan aan?

Deelnemers geven hier diverse suggesties, deze worden het meest genoemd:

- Ze willen meer hulp met het vinden van een stage om ervaring op te doen;
- Ze hebben meer ondersteuning nodig als ze net beginnen met zoeken naar werk omdat ze geen idee hebben hoe het hier gaat. Veel deelnemers vinden dat de gemeente hier een grotere rol in moet spelen.

Daarnaast hopen ze dat werkgevers sneller nieuwkomers aan willen nemen die de taal nog niet volledig beheersen, omdat hun Nederlanders tijdens het werk juist enorm verbetert. Ze geven ook aan dat het in sommige sectoren / beroepen ook niet nodig is om perfect Nederlands te spreken, terwijl ze daar wel op afgewezen worden.

Door werk voelen Syriërs zich meer thuis

Syriërs die wel een baan hebben geven aan zich meer Nederlander te voelen (65%) dan werkzoekenden (59%). Ook hebben ze veel meer Nederlandse vrienden dan Syriërs die nog werk zoeken. Van de Syriërs met werk geeft 18% aan 'heel veel' Nederlandse vrienden te hebben; van de Syriërs zonder baan

Werkzoekend in Nederland

'Al meer dan 1.000 keer gesolliciteerd'

Waarover maak jij je vooral zorgen? Vul het hieronder in:

'Ik heb een diploma en meer dan 10 jaar ervaring als boekhouder in Damascus. Maar mijn diploma wordt niet erkend omdat ik er alleen een foto van heb. Ik heb hier meer dan duizend keer gesolliciteerd, maar het is me nog niet gelukt een baan te vinden.'

'Ik maak me veel zorgen en overweeg te verhuizen naar een ander land waar ik wel passend werk kan vinden als landbouw-ingenieur.'

'Ik ben opgeleid als docent. Maar om les te kunnen geven in een taal anders dan je moedertaal moet je jarenlang bijscholen. Hier maak ik me zorgen om. Ik ben 60 jaar en kan niet nu nog vanaf nul beginnen.'

'Ik ben vele jaren de directeur geweest van een kartonbedrijf. Natuurlijk kan ik in dit domein geen werk vinden in Nederland, maar ik kan ook goed bakken dus ik zoek nu werk in een restaurant. Soms maak ik me zorgen om mijn leeftijd, maar ik blijf doorzoeken omdat ik het niet zou aankunnen om thuis te zitten zonder werk.'

'In Syrië was ik acteur en regisseur. Ze wijzen me nu af omdat ik geen werkervaring heb in Nederland. Maar als iedereen mij blijft afwijzen, hoe kan ik dan werkervaring opdoen?'

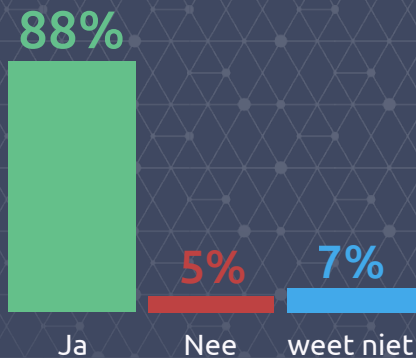
Vriendschappen met Nederlanders

1 op 7 heeft geen Nederlandse vrienden

Hoeveel Nederlandse vrienden heb jij?

Ik heb heel veel Nederlandse vrienden:	11%
Ik heb redelijk wat Nederlandse vrienden:	23%
Ik heb een paar Nederlandse vrienden:	48%
Ik heb geen Nederlandse vrienden:	15%
Weet ik niet:	3%

Zou jij meer Nederlandse vrienden willen?

Is het makkelijk om vriendschappen te sluiten met Nederlanders, of niet?

Heel makkelijk:	8%
Redelijk makkelijk:	40%
Niet zo makkelijk:	37%
Helemaal niet makkelijk:	11%
Weet niet / geen mening:	4%

Vriendschappen met Nederlanders

'Nederlanders zijn altijd druk'

Waarom is het moeilijk of makkelijk om contact te leggen met Nederlanders?

'Het leven is anders hier. Mensen zijn altijd druk waardoor het moeilijk is vrienden te maken. Misschien zijn er andere redenen die ik niet ken waarom Nederlanders niet bevriend met ons willen zijn.'

'Ik praat met mensen op straat en in de supermarkt. Maar ik heb het gevoel dat veel Nederlanders ons niet vertrouwen terwijl wij echt heel vriendelijk zijn en hier vooral in vrede willen leven met onze kinderen.'

'Nederlanders zijn heel vriendelijk maar tot nu toe is de jongste vriend die ik heb gemaakt 50 jaar. Dit komt omdat ik in een klein dorp woon. In mijn buurt ben ik de enige jongere en dat is voor mij heel lastig.'

'Soms is het moeilijk om vrienden te maken omdat Nederlanders vaak een negatief beeld hebben van vluchtelingen in het algemeen en vooral over moslims. Soms vermijden ze contact met mij door mijn Arabische uiterlijk.'

'Het is makkelijk om vrienden te maken met Nederlanders als ze weten dat je een baan hebt en niet voor problemen zorgt.'

Toekomst in Nederland

Werk, vrijheid en geen angst

'Omdat ik menselijkheid in Nederland voel. Ik heb Nederlands geleerd, ik heb een baan, ik hou van de Nederlandse mensen en hun tradities. Ik voel dat ik in mijn land ben.'

'Ik voel me vrij om door te gaan met mijn leven, werk en kinderen zonder angst.'

'Want hier ben je vrij, kan ik alles zeggen en alle mensen hier zijn gelijk. Veel veiligheid en respect. Ik voel me thuis, ik voel dat Nederland het juiste land is voor mijn toekomst.'

'Ik volg een opleiding, ik loop stage, ik heb een bijbaan, ik heb een Nederlandse vriendin en vrienden.'

'Ik studeer en werk hier, mijn kinderen gaan naar school en zullen later een goede baan vinden.'

3% denkt geen goede toekomst te krijgen in Nederland en 12% weet het niet

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan EenVandaag heeft speciaal voor vluchtelingen in Nederland een besloten Facebook community opgericht genaamd 'Refugee Survey'. Alle Facebook profielen van de mensen die lid wilden worden zijn gecontroleerd, zodat vrij zeker is dat er alleen vluchtelingen, asielzoekers en statushouders in deze groep zitten die in Nederland zijn. Het grootste deel is afkomstig uit Syrië. Er zijn circa 1.800 mensen lid van deze besloten community. In deze besloten Facebookgroep hebben we een link naar het onderzoek geplaatst. Dit onderzoek konden mensen invullen in drie talen: Engels, Nederlands en Arabisch.

Eerder dit jaar heeft een team van het EenVandaag Opiniepanel gedurende een maand zeven opvanglocaties door het land bezocht, zowel AZC's als noodopvanglocaties, in Almere, Blauwestad, Nijmegen, Haarlem, Rosmalen, Arnhem en Katwijk. Hier zijn mensen gevraagd lid te worden van deze community.

Een groep van 848 Syriërs die de afgelopen jaren naar Nederland zijn gevlucht hebben deelgenomen aan dit onderzoek, waarvan vrijwel iedereen een tijdelijke asielstatus heeft. De grootste groep respondenten is man en tussen de 18 en 40 jaar. De resultaten zijn gewogen op leeftijd en geslacht op basis van CBS-cijfers van mensen die een eerste asielaanvraag hebben aangevraagd.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet: lisette.van.vliet@eenvandaag.nl

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

